

Торайғыров университетінің
ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ

НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
Торайғыров университета

**ТОРАЙҒЫРОВ
УНИВЕРСИТЕТІНІҢ
ХАБАРШЫСЫ**

ПЕДАГОГИКАЛЫҚ СЕРИЯСЫ
1997 ЖЫЛДАН БАСТАП ШЫҒАДЫ

**ВЕСТНИК
ТОРАЙҒЫРОВ
УНИВЕРСИТЕТА**

ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ СЕРИЯ
ИЗДАЕТСЯ С 1997 ГОДА

ISSN 2710-2661

№ 1 (2024)

ПАВЛОДАР

НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
Торайгыров университета

Педагогическая серия
выходит 4 раза в год

СВИДЕТЕЛЬСТВО

о постановке на переучет периодического печатного издания,
информационного агентства и сетевого издания
№ KZ03VPY00029269

выдано

Министерством информации и коммуникаций
Республики Казахстан

Тематическая направленность

публикация материалов в области педагогики,
психологии и методики преподавания

Подписной индекс – 76137

<https://doi.org/10.48081/LPPG4887>

Бас редакторы – главный редактор

Аубакирова Р. Ж.

д.п.н. РФ, к.п.н. РК, профессор

Заместитель главного редактора

Жуматаева Е., *д.п.н., профессор*

Ответственный секретарь

Каббасова А. Т., *PhD доктор*

Редакция алқасы – Редакционная коллегия

Мағауова А. С.,

д.п.н., профессор

Бекмағамбетова Р. К.,

д.п.н., профессор

Самекин А. С.,

доктор PhD, ассоц. профессор

Син Куэн Фунг Кеннет,

д.п.н., профессор (Китай)

Желвис Римантас,

д.п.н., к.псих.н., профессор (Литва)

Авагян А. В.,

д.п.н., ассоц. профессор (Армения)

Томас Чех,

д.п.н., доцент п.н. (Чешская Республика)

Омарова А. Р.,

технический редактор

За достоверность материалов и рекламы ответственность несут авторы и рекламодатели

Редакция оставляет за собой право на отклонение материалов

При использовании материалов журнала ссылка на «Вестник Торайгыров университета» обязательна

FTAMP 20.01.45

<https://doi.org/10.48081/ILTL2102>

***Д. А. Шрымбай, Э. Т. Адылбекова,
Г. М. Абдиманпова, М. С. Балғанова**

Оңтүстік Қазақстан Мемлекеттік
педагогикалық университеті,
Қазақстан Республикасы, Шымкент қ.

*e-mail: dana_26_06@mail.ru

ЖАППАЙ АШЫҚ ОНЛАЙН КУРС ҚҰРУ НЕГІЗІНДЕ МҰҒАЛІМДЕРДІҢ КӘСІБИ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІНІҢ ҚАЛЫПТАСТЫРУ

Бұл мақала педагогикалық жүйелердің жаңа түрлері мен өзгертілерін ұйымдастыруды ұсынады және оларды педагогикалық жобалау әдістерінде пайдалануға қатысты мәселелерді қрсетеді. Мақала қазіргі кезде білім беру саласында педагогикалық жүйелер мен технологиялардың мәні мен қажеттілігін талқылауға бағытталған. Мақалада өзгеріп отырған жоғары оқу орындарындағы педагогикалық жүйелердің мәні және қажеттілігі талқыланады. Бұл жүйелер бойынша кәсіби құзыреттілікті дамыту үшін жоғары оқу орындарында тәжірибелерді жинау, оқыту бағдарламаларын жасау және оқу процесінің талдауының өзгертілген педагогикалық жүйелерін қолдану арқылы орындалады.

Мақалада білім беру саласындағы құзыреттіліктің дамуына сәйкес келетін технологиялық қамтамасыз ету процесінің мазмұны және оның педагогикалық технологияға негізделу қажеттілігі анықталады. Мақала бойынша, педагогикалық технологиялар оқу процесінде технологияның мүмкіндіктерін, оқушылардың білімін дамытуға бағытталған. Мақалада білім беруде болып жатқан өзгерістердің бағыты анықталады. Білім беру саласындағы қабілеттердің дамуы оны басқару әдістерінің пайда болуы мен дамуына сәйкес келеді. Бұл мақалада біз ақпараттық білім беру жағдайында кәсіптік оқыту оқытушыларын даярлауға жүйелі көзқарас туралы мәселені қарастырамыз. Білім беру жүйесінің мәні кәсіби оқыту процесінде мұғалімдердің кәсіби дағдыларын қалыптастырудың негізі ретінде ашылады. Бұл мақалада біз білім

беру университеттерінің оқытушылары мен болашақ информатика мұғалімдерінің қабілеттерін қалыптастыру процесін ұйымдастыруға авторлық көзқарасты ашамыз. Бұл зерттеу жұмысы білім беру университеттерінің ақпараттық-дидактикалық ортасында болашақ информатика мұғалімдерінің кәсіби қабілеттерін дамыту процесінің мәнін, құрылымын, функцияларын, жобалау әдістері мен педагогикалық шарттарын ашады. Бұл процестер техникалық қолдау мазмұнына, соның ішінде білім беру технологиясына негізделген.

Білім берудің барлық кезеңдерінде жаңа тәсілдерді, әдістер мен технологияларды анықтау және үнемі іздеу қиын міндет болып табылады. Бұл жағдайда білім беру процесіне байланысты әр адамға назар аудара отырып, басшылыққа да, кіші лауазымдарға да тағайындауға болады. Осы түрлендірулердің нәтижесінде және шарттарында цифрлық дәуір адам ақпаратты тұтынушы және жасаушы болып табылатындай болмай қалады және ақпаратты өзі алу, түрлендіру және сақтау қажет, өйткені бұл ондаған жылдар бұрын болған. Мәселені шешу және зерттеу гипотезаларын тексеру үшін келесі әдістер қолданылды: философиялық, педагогикалық, психологиялық және әдістемелік әдебиеттер, құқықтық құжаттарды зерттеу және талдау.

Кілтті сөздер: ақпарат, технология, курс, онлайн, кәсіби, білім беру, құзыреттілік, педагогика, информатика.

Кіріспе

ЖАОК (Жаппай ашық онлайн курс) – бұл білім беру саласының жаңа формасы болып табылады. Олар кіреді мүлгі басылмайды, онлайн режимінде жүргізіледі және оқушыларға ақпаратты талдау және білім алу мүмкіндігі береді. ЖАОК – білім алу процесінде ерекшеліктерімен, олардың мүмкіндіктерімен және технологияларымен таныстыру арқылы оқушылардың білім деңгейін көтеру мүмкіндігін береді. Олардың негізгі ерекшеліктері шешімдік, мән-ақылдылық, тілдік деңгейде және оқушыларға тиісті білім беру мүмкіндігін беру үшін жоғары деңгейдегі білім беру. Жаппай ашық онлайн курстың ең басты мақсаты оқушылардың көптеген пәндері бойынша білім алу мүмкіндігін беру және білім алу процесіндегі маңызды ерекшеліктерді ойлауға көмектесу. Жаппай ашық онлайн курс бастапқыда аудиториялық режимде оқу курстары болып шығарылған, бірақ кейбір курстар онлайн режимінде өткізіледі. Оларда видеолар, мәтіндер, сұрақтар мен тесттер бар. Онымен қатар, жаппай ашық онлайн курстар кезекпен оқушыларға білім алу мүмкіндігін береді.

Білім берудің барлық кезеңдерінде жаңа тәсілдер мен технологияларды анықтау және үнемі ізденіс күрделі талап болып тұр. Оқу процесін жетекшілерге жеткізу, жаңарту және орналасу процестерін жеделдету, технологиялардың пайдалануына орналасу – бұл барлық қорытындылардың талаптарын орындауға көмектеседі. Алдымен, жетекшілерге жаңа өрістер мен тәсілдерді таныту мақсатында, өзгерістерді анықтауға, оқушылардың негізгі мазмұнын белгілеу, олардың білім деңгейіне сай болатын қабілеттерін бағалау және олардың жетекшілер мен технологияларды қолдануға дайындау қажет. Оқушыларды белгілі талаптарға сай болатын жаттығуларды қамтамасыз ету мақсатында жетекшілер мен орта жоғары білім беру орындарында өзара тапсырыс жасауға болады. Орта жоғары білім беру орындарында жетекшілер басшылықтарын білдіреді, осы жолда адамның оқу процесі бойынша қалай өздерінің жеке ролін ойлап, тәрбиелеу үдерісін жасауға болады.

Цифрлық дәуірде ақпараттың өздерін алу және қолдану қиындықтарды қамтамасыз ету үшін ол өзінің түрлендіру негізінде қолданылады. Оқу процесінің өзектілігі үшін білім беру жүйесінде технологияларды қолдану керек. Сонымен, оқушылардың үйінде немесе кампустағы аудандарда оқуға болатын кездерде олардың білімін арттыру үшін жаңа технологияларды қолдану керек. Сонымен қатар, білім беру мүмкіндіктерін жаңарту үшін, жаңа тәсілдер мен үлгілер жасау керек. Мысалы, мультимедиа материалдар, онлайн курстар, веб-сайттар, мобильді қосымшалар және сыныптық ақпараттық экрандар оқу процесін технологиялық жаңартуға көмектеседі. Сонымен қатар, онлайн сынақтар жасау мен тесттердің жасалуына және жалпы мониторингіне мүмкіндік береді. Осындай технологияларды пайдалану арқылы, оқу процесі тиімді және өзекті болады. Оқу процесінің технологиялық жаңартуға байланысты қажетті біреу, мұғалімнің де жаңартулары жасалады. Мұғалімдерге мүмкіндіктер қажет, сондықтан олар оқу процесінің технологиялық жаңартуға қатысып, жаңа өрістер мен үйлестірулерді жасайды. Мұғалімдерге, оқушыларға арналған жаңа оқу материалдары мен үлгілері таңдауға мүмкіндік береді [3, 4, 5, 6].

Тапсырмаларды шешу және зерттеу гипотезасын тексеру үшін көптеген әдістер қолданылуы мүмкін. Философиялық және психологиялық әдебиеттерді, педагогикалық пайдалану мүмкіндіктерін зерделеу және талдау: Бұл әдістемелік мәселелердің дайындалуын жасауға, оларды мағынасы мен теорияларын зерделеуге, оларды оқушыларға үйрету арқылы арнайы тапсырмаларды жасауға мүмкіндік береді. Педагогикалық және классикалық университеттерде оқытудың озық педагогикалық тәжірибесін зерделеу және жалпылау: бұл әдістемелік мәселелерді ақпараттық

және педагогикалық аспектілерін зерделеу, түрлі оқу жүйелері мен оқу аспектерінің салыстырмалы талдауын орындау үшін мүмкіндік береді.

Жаппай ашық онлайн курстар (MOOCs) білім берудің жаңа форматы болып табылады және олар бірнеше мақсаттарға жету үшін пайдаланылады. Осы курстар арқылы кездесетін мәселелерді шешу, жаңа тәжірибелерге және білімге толықтыру, әр адамның мүмкіндіктерін дамыту, мамандықтарды жетілдіру, жаңа білімдерді, тәжірибелерді және өзектерді жасауға көмек көрсету мақсатында қолданылады. Жаппай ашық онлайн курс тапсырмаларды шешу және сынақтарды қамтамасыз ету, видеоларды, аудармаға немесе сілтемелерге қарап оқу, онлайн семинарлармен қамтамасыз етілу, өзектер мен қорытындыларды жасау, онлайн форумдар арқылы қарым-қатынас жасау мүмкіндіктері болуы мүмкін [11]. Олардың курстың мазмұны мен технологияларының модельдеуі, дамыту кезеңі қарастырылады және олар оқушыларды білім алу процесінде қалай қолдану керек пайдаланушыға ақпарат береді. Жаппай ашық онлайн курстың заманауи білім беру кеңістігінде маңызды ерекшеліктері бар. Жаппай ашық онлайн курс өте көп пәндерде жүргізілетін онлайн курстар, семинарлар және өздерінің оқу курсына баспасөз жүргізетін әлеуметтік сайттар болуы мүмкін. Ол оқушыларға жеке уақыт бойынша оқуға мүмкіндік береді, олар курсты аяқтау мерзімінде бағалау қызметі мен сынақтарды қамтамасыз ету көмекшілігін ұсынатын болуы мүмкін. Жаппай ашық онлайн курстар арқылы адамдар кез келген уақытта және кез-келген орныда білім алуға мүмкіндік береді.

Оқыту процесіндегі жаппай ашық онлайн курстардың ерекшеліктері оқыту феноменін түсінуге көмек көрсетеді. Жаппай ашық онлайн курстар кез келген жерде, кез келген уақытта, кез келген тиімділіктерге сәйкес өзіндік білім беруді жалпы қолданушыларға арналған. Жаппай ашық онлайн курстар жергілікті білім беру қоғамындағы оқушылардың мәселелеріне, кездесетін қажеттіліктеріне сәйкес келетін мазмұнды таңдау мүмкіндігін қамтамасыз етеді.

«Кәсіби құзіреттілік» жеке тұлғаның ақпараттық қызметтің әртүрлі түрлерін тиімді жүзеге асыруға және жаңа ақпараттық технологияларды пайдалануға ие болатын білім, дағды және мотивация сапаларын білдіреді. Кәсіби құзыреттілікті дамыту болашақ мұғалімнің кәсіби дамуының жалпы процесінің құрамдас бөлігі ретінде қарастырылады [8]. Мұғалімнің кәсіби құзыреттілігі бірнеше негізгі құрамдас бөліктерден тұрады: пәндік және педагогикалық білім, өзгермелі жағдайларға бейімделу қабілеті, жеке адамдармен жұмыс істеу қабілеті, басқалармен ынтымақтастыққа дайын болу, әртүрлі күштер мен ресурстарды біріктіру қабілеті, үздіксіз білім алуға және өзін-өзі жетілдіруге дайын болу, қиындықтарды жеңу және нәтижеге

жету қабілеті, жеке және кәсіби өсуге ұмтылу [2]. Кәсіби құзіреттілікті дамыту тиімді оқытуға қажетті жеке қасиеттерді дамытуды да, өсу үшін қолайлы ортаны құруды, оның ішінде оң көзқарастарды қалыптастыруды, қолдау көрсетуді, ынтымақтастықты жеңілдетуді және өзін-өзі реттеуді ынталандыруды қамтиды. Кәсіби құзіреттілік ұғымы мұғалімнің кәсіби рөліндегі жалпы тиімділігі мен табысты болуына ықпал ететін когнитивтік, эффективтік және коммуникативті компоненттердің жиынтығын қамтиды [5].

Жұмыс тәжірибесінің артуымен мұғалімнің құзыреттілігінің белсенділігі мен тұлғалық құрамдас бөлігінің көрсеткіштерінің өзгеруі байқалады. Кәсіби тәжірибені арттыру оқытушы жұмысының тиімділігін арттырады және білім беру сапасын арттырады. Оқытудың жетістігі мұғалімнің әр оқушының білімі, күшті және әлсіз жақтары сияқты ерекше сипаттамаларын түсінуіне байланысты [10]. Шульман мұғалімдерге өз жұмысын сәтті орындауға көмектесетін тиімді оқытудың үш компонентін анықтады.

1-ден, мұғалімдер пән бойынша білімнің берік негізіне ие болуы керек, бұл оқушыларға нақты және құнды ақпарат беру үшін қажет. 2-ден, мұғалімдер оқыту әдістерін терең түсініп, оқушылардың әртүрлі қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін әртүрлі оқыту стратегияларын қолдана білуі керек. Сонымен, этикалық жауапкершілік тиімді оқытудың маңызды құрамдас бөлігі болып табылады. 3-ден, мұғалімдер берік моральдық принциптерге ие болуы керек және өздерінің оқыту тәжірибесінде жоғары этикалық стандарттарды сақтауы керек. Оқытудың тиімділігін арттыру үшін мұғалімдер күрделі ұғымдарды жеңілдету, интерактивті іс-шаралар, кері байланыс және бағалау арқылы оқушыларды тарту, қолайлы оқу ортасын құру және өмір бойы оқытудың маңыздылығын көрсету сияқты әртүрлі оқыту әдістерін пайдалана алады. Мұғалімдер сонымен қатар оқушыларымен жақсы қарым-қатынас орнатуға және олардың сыныптағы пікірталастарға қатысуын ынталандыруға тырысуы керек. Сонымен қатар, оқытушылардың біліктілігін арттыру үшін үздіксіз кәсіби даму өте маңызды. Мұғалімдер оқытудың соңғы тенденциялары мен стратегияларынан хабардар болу үшін семинарларға, конференцияларға және басқа оқу бағдарламаларына қатысуы керек [9]. Әр оқушының ерекше қажеттіліктеріне басымдық беру, оқуға қолайлы жағдай жасау және педагогикалық дағдыларын үнемі жетілдіру арқылы мұғалімдер өз кәсібінде тиімдірек бола алады және оқушылардың өміріне оң әсер етеді.

Материалдар мен әдістер

Педагогикалық құбылыстарды зерттеуге арналған зерттеулердің нәтижелері теориялық базасын қалыптастырады. Болашақ мұғалімдерді

даярлау мен олардың тану процесі мен үйлесімді дамуы туралы зерттеулер бар. Педагогикалық зерттеудің сапасын зерттеу мақсатында адам іс-әрекетінің пәндік табиғаты туралы жұмыстары маңызды болып табылады.

Зерттеудің мақсатына байланысты, адамдардың қазіргі замандағы дүниеге қарсы көрсеткен сақтандыруы, олардың шығармашылық негіздерін, салдарын, дұрыстарын, маңызды пәндерін, көрнекті мәселелерін, теорияларын білу, түсіну, бағалау және талдау жасау үшін бұл әдебиеттерді зерделеу керек. Зерттеуде қолданылған әдістер әдебиеттерге шолулар, құқықтық құжаттарды талдау және зерттеу, педагогикалық және классикалық университеттердегі педагогикалық тәжірибені зерттеу және жалпылау, зерттелетін мәселе контекстіндегі математикалық пәндер мен ақпараттық технологиялар пәндерінің мазмұнын талдау, бақылау, модельдеу, сауалнама, эксперименттік бағалау және нәтижелерді статистикалық талдау болды.

Эксперименттік зерттеу 2021–2022 оқу жылы ішінде 122 студент пен 26 оқытушының қатысуымен Оңтүстік Қазақстандағы мемлекеттік педагогикалық университеттің физика-математика факультетінде жүргізілді. Бірінші кезең мәселені, оның мақсаты мен гипотезасын түсінуге, тапсырмалар мен жұмыс жоспарларын жасауға бағытталған теориялық және зерттеушілік болды. Бұл кезең зерттеу тақырыбына қатысты эксперименттік базаны дайындауды қамтыды.

Екінші кезең эксперименттік болды және педагогикалық эксперимент әдістемесін әзірлеуді, сәйкестендіру және стандарттау эксперименттерін жүргізуді, бақылау және эксперименттік топтарды құруды, нәтижелерді талдауды және оқушылардың ақпараттық технологияларды меңгеру деңгейін арттыру үшін мүмкіндіктер мен жағдайларды анықтауды қамтыды. Бұл кезең сонымен қатар ақпараттық технологиялар құралдары арқылы жиналған мәліметтер негізінде жаңа білімді синтездеуді қамтыды.

Үшінші кезең зерттеудің негізгі тұжырымдарын нақтылауды, педагогикалық эксперименттің әдіснамасын сынақтан өткізуді және оны практикалық іске асыру бойынша ұсыныстар әзірлеуді қамтитын жалпылау болды.

Нәтижелер мен талқылаулар

Білім беруді ақпараттандыру теориясы туралы кең ақпарат барлық зерттеулерде жеткіліксіздіктен жатады және әр білім беру жүйесінің жасалуында ортақтасып тұрады. Осы себепті, қазіргі уақытта білім беру жүйесінің аппараттық, бағдарламалық, ұйымдастыру-әдістемелік құрамдас бөліктеріне арналған негізгі теориялық базаны қалыптастыру жатады. Кәсіби құзіреттілікті көтеру мен дамыту туралы сұрақтарды жасау мәселелеріне әрекеттесуші ғалымдардың табысуы маңызды екені тиіс. Ғалымдар

оқыту процесіндегі ақпараттық-коммуникациялық құрамдас бөліктер мен компьютерлік желілердің маңыздылығын, ақпаратты бөлу және өңдеу пәндерін, педагогикалық қазіргі шарттарын түсіну, оқушылардың кәсіби құзіреттілігін дамыту үшін болашақта осы құралдардың пайдалануы туралы бейнелейді. Мұғалімдердің білім беруді ақпараттандыруды тиімді пайдалануы, олардың педагогикалық әдістемеліктері мен кәсіби қасиеттері кездеседі [1]. Білім берудің ақпараттық-коммуникациялық пәндік органы жасауға мүмкіндік беретін факторлармен байланысты болады. Олардың бірі - ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалана алатын информатика мұғалімдеріне қажеттіліктің көтерілуі. Олар болашақта педагогикалық тәжірибелер мен ақпараттық-коммуникациялық технологияларды жиынтығын пайдалану жолында оқушыларға дайындауға мүмкіндік береді. Олардың басқаруында болашақ мұғалімдерінің білім беру процесінде ақпараттық-коммуникациялық технологиялар мен бағдарламалық қамтамасыз ету құралдарын тиімді пайдалану қажеттілігі және педагогикалық тәжірибелерін қалыптастыру маңызды. Олар болашақ мұғалімдерінің оқу орталығында жұмыс істеуге дайындық деңгейін арттыру қажеттілігі мен ақпараттық технологиялар мен бағдарламалық қамтамасыз етуді пайдалану әдістерінің тиісті әдістерінің дамуына байланысты болады. Қарама-қайшылықтарды, проблемаларды, зерттеу объектісі мен пәнін талдау оның гипотезасын тұжырымдауға мүмкіндік берді: болашақ информатика мұғалімінің кәсіби құзіреттіліктерін қалыптастыру процесінің тиімділігін арттыруға болады, егер: болашақ информатика мұғалімінің кәсіби құзіреттіліктерін қалыптастыру үдерісін жобалау принциптері айқындалып, жүзеге асырылды; ақпараттық технологиялар құзыреттерін қалыптастырудың құрылымдық-мазмұндық және технологиялық үлгілері, сондай-ақ білім беру сапасын бағалауға мүмкіндік беретін диагностикалық модель әзірленіп, оқу процесіне енгізілді; ақпараттық технология құзіреттілігін қалыптастырудың педагогикалық шарттары белгіленіп, жүзеге асырылды.

Зерттеудің жанашылдық нәтижесі:

1 «Информатика мұғалімінің кәсіби құзіреттілігі» түсінігінің анықтамасы нақтыланды, оның сабақтас ұғымдардан айырмашылығы көрсетілді;

2 Жеке құзырет құрылымының инварианты анықталады; кәсіби құзіреттілігі жүйесінің құрамы студенттің ақпараттық технологияны оқытудың мақсаттары мен шарттарына байланысты әртүрлі болуы мүмкін екендігі көрсетілген.

3 Болашақ информатика мұғалімінің кәсіби құзіреттілігін қалыптастыру үдерісін жобалаудың дидактикалық принциптерінің жүйесі әзірленді.

4 Болашақ информатика пәні мұғалімінің кәсіби құзіреттілігін қалыптастыру процесінің құрылымдық-мазмұндық және технологиялық үлгілері, ақпараттық-технология құзыреттерінің құрылымдық моделі ұсынылған.

Нәтижелерінің негізділігі мен сенімділігі зерттеудің қабылданған әдіснамалық негіздерімен, бастапқы базаның толықтығымен, ғылыми аппараттың және зерттеу әдістерінің оның міндеттеріне сәйкестігімен қамтамасыз етіледі; эксперименттік зерттеудің кендігі мен жан-жақтылығы, болашақ информатика мұғалімдерінің ақпараттық технологияларды дайындау сапасын бағалау үшін зерттеу пәніне сәйкес келетін диагностикалық әдістеменің критерийлері мен көрсеткіштерін таңдай алады. Осы зерттеудің нәтижелерін тек жағдайларын талдауға немесе оны анықтауға көмек көрсету керек. Бірақ осында сізге көмек көрсету мүмкіндігінің бірнеше аспекті бар:

Жаңа технологияларды пайдалану: Зерттеудің нәтижелері бойынша ортақ нұсқаулықтарды жасауға мүмкіндік беретін технологияларды пайдалануға санаттарыңызға бағытталсаңыз, бұл сізге құнды білім беру жолындағы студенттерге, оқытушыларға және әрекетті тыңдаушыларға нәтиже беру процесін қолдау көрсету мүмкіндігін береді.

Білім беру ресурстары: Зерттеу нәтижелерін топтастыру, пайдалану және өндіру жолындағы құзыреттіліктерді арттыру үшін білім беру ресурстарын қолдану мүмкіндігіңіз бар. Осы ресурстар арасында онлайн оқу платформалары, курсыз оқу материалдары, практикалық құралдар болуы мүмкін.

Оқу процесінде жүргізілген зерттеулердің нәтижелері мен талқыланған мәжілістер оқу-әдістемелік жүйелерді жетілдіру және болашақ мұғалімнің кәсіби құзыреттілігін арттыруға мүмкіндік береді [7]. Бұл жүйелер мен бағыттар мұғалімнің кәсіби құзыреттілігін жақсартуға арналған тәрбиелік жүйелер мен әдістерді жасауға мүмкіндік береді.

Зерттеу нәтижелерінің мүмкіндіктері қарастырылып, мұғалімнің кәсіби құзыреттілігін арттыруға арналған жаңа жүйелер мен әдістер жасалуға мүмкіндік бар. Олардың міндеттерін белгілей отырып, бұл әдістерді жүзеге асыру және болашақ мұғалімнің кәсіби құзыреттілігін жақсартуға көмектеседі. Болашақ мұғалімнің кәсіби құзыреттілігін жақсартуға арналған тәрбиелік жүйелер мен әдістерді жасау үшін, бірінші орында, мұғалімнің оқыту жоспарында бұл мәселелерге арналған жаңа элементтерді кіреді. Осы элементтерді жүзеге асыру арқылы мұғалім оқу процесін жақсартуға болады.

Қорытынды

Мұғалімдердің кәсіби дайындығы сапасы, олардың оқыту процесінде пайдаланатын ақпараттық-технологиялар және біліктілігінің деңгейі

мектептегі білім сапасын, алдағы және болашақ міндеттерді анықтауға көмек көрсетеді [4]. Бұл айтылғанда, оқу орнында ақпараттық-технологияларды қолдану жолындағы тәжірибелер мен алдын-ала қызметтік орта болып табылады. Ақпараттық-технологияларды қолдану оқу орнында мамандықтардың арасындағы қыр-сырын меңгеру мен шығармашылық даралықты дамытуға мүмкіндік береді. Бұл мамандықтардың құзыреттілігін дамыту, білімін деңгейлеу және оқу процесінің технологияларын жетілдіруге көмек көрсетеді. Ақпараттық-технологияларды оқу орнында дамыту үшін педагогикалық білім мен жаңа мүмкіндіктер жасауға қатысты өз оқыту әдістерін дайындау маңызды. Мамандықтардың құзыреттілігін дамыту мен біліктілігін дамыту үшін педагогтар ақпараттық-технологияларды қолдану арқылы білім беру процесінде еркін меңгеру, студенттердің жаңа білімді синтездеу мәселелерін шешуде көмектеседі.

Жаппай ашық онлайн курстар онлайн аудару курстарынан тұрады, олар бірнеше модульдерден, видеолардан, сабақтардан және тапсырмалардан тұрады. Кез-келген курстар арқылы жаңа тақырыптарды, көптеген дисциплиналарды үйрену мүмкіндігіне ие бола алады. Жаппай ашық онлайн курстарының басты мақсаты адамдардың оқу және дамуға мүмкіндік беру, жеке оқу бағдарламаларын орнату және өзара оқыту арқылы ғылыми тасымалдауды жетілдіру. Бұл курстардағы материалдар білікті біреу болатын мұғалімдер жасайды. Жаппай ашық онлайн курстар технологиясын пайдалану арқылы курс мазмұнын белсенділігі және оқушылардың қызығушылығы мен түсінуіне назар аударылады. Жаппай ашық онлайн курстарын бастау кезінде осы курстардың мазмұнын бекіту үшін тапсырмалардың басымдылық принципіне сәйкес қатысушының құндылығын арттыру керек. Курстың мазмұнын таңдау мен материалды бекіту кезінде құндылықтар, курс тақырыбына ой көрсету мен қызығушылықты бағалау, басқа студенттердің жұмысын тексеру мен әлеуметтік желілер арқылы курсты өзірлей алады. Оқушыларға жаппай ашық онлайн курстарының қолжетімділігі туралы айтуға болады. Бұл курстарға қатысу үшін қажет болатын технологияларды және кәсіби тәжірибелерді ұзартуға болады. Осы курстар арқылы мұғалімдер білім беру үнемі жағдайларын қолжетімділікпен өзара алмастыруға, оқушыларға да жаңа білімдерге жол ашуға көмектеседі. Жаппай ашық онлайн курстар курстарының бір ерекшелігі, олардың қолжетімділігі мен қолданыстағы қызметтерінің артықшылығында. Осы курстарға қатысу үшін құралдарға қажет болмайды және олар өз кезегінде және орнында оқуға болады. Осы курстардың мазмұны жалпы білім беруінің тиімді бөліктерін талқылауға, олардың білім беру әдістемелерін ұйымдастыруға және оқушыларға керек болатын технологияларды пайдалануға болады.

Жаппай ашық онлайн курстар курстарының еше бір ерекшелігі олардың бірегей оқу және өзара оқыту мүмкіндіктерін ұсынуы. Осы курстарда оқушылар басқа жерлерден оқытушылармен және басқа оқушылармен тындау және өзара оқыту мүмкіндіктерін ұсынады. Онлайн курстар білім берудің жаңа форматында ғана тиіс. Жаппай ашық онлайн курстар білім беру процесін қолдау жасайтын кез-келген мұғалімге арналған жаңа мұғалімдерді жетілдіруге мүмкіндік береді. Мұғалімдер білімдерінің өзара оқытуын қолдану арқылы студенттерге тәуелді байланыс жасауға мүмкіндік береді. Онлайн платформаларда курстың мазмұнын таңдау, видео сабақтарды, сынақтарды және тапсырмаларды жариялау процесінің басымдылығын қамтитын жұмыстарды құру жаңа мұғалімдерге орналастыруды мүмкіндік береді. Онлайн курстар студенттерге өз тақырыбы бойынша көзқарасын білдіруге мүмкіндік береді.

Пайдаланылған деректер тізімі

1 **Тұрғынбаева, Б. А.** Біліктілікті арттыру жағдайында мұғалімнің шығармашылық әлеуетін дамыту [Мәтін] // Теория және практика. – Алматы, 2005 – 174 б.

2 **Құдайбергенова, К.** Құзыреттілік-жеке тұлғаны дамытудың сапалық өлшемі [Мәтін] // «Білім беру сапасын бағалау мәселелері : әдіснамалық негіз және практикалық нәтиже» Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының материалдары. – Алматы, 2008. – 30–32 б.

3 **Қошкинбаева, Ж. С.** Мұғалімнің кәсіби құзыреттілігі-нәтижеге негізделген білім берудің негізі [Мәтін] // «Білім айнасы» газеті : Алматы, 2019. – 24 б.

4 **Қазақбаева, Д.** Құзыреттілік тәсіл нәтижеге бағытталған білім берудің негізі [Мәтін] // Білім берудегі менеджмент. – Алматы, 2009. – № 4. – 64–69 б.

5 **Терентьева, Т. П.** Мұғалімнің кәсіби-педагогикалық құзыреттілігі : [Мәтін] // Педагогика : дәстүрлер мен инновациялар : IV халықаралық материал. ғылымдар. конф. Екі Комсомол. – Челябинск, 2013. – 193–196 б.

6 **Тұрғынбаева, Б. А.** Біліктілікті арттыру жағдайында мұғалімнің шығармашылық әлеуетін дамыту. : [Мәтін] // Теория және практика. – Алматы, 2005. – 174 б.

7 **Маркова, А. К.** Кәсіби құзыреттіліктің даму жолдары : [Мәтін]. – Мәскеу, 2009. – Б. 102.

8 **Құдайбергенова, К. С.** Құзыреттілік тәсілдің негізгі түсініктері : [Мәтін]. – Алматы, 2007. – Б. 114.

9 **Құдайбергенова, К. С.** Мұғалімге арналған оқу құралы [Мәтін]. – Алматы, 2017 – Б. 56.

10 **Богаева, И. Д.** Педагогикалық бағыттағы кәсіби шеберлік : [мәтін] – Мәскеу, 2009. – Б. – 203.

11 **Семенов, В. И.** Білім берудің жаңа форматы ретінде ашық онлайн курстар // ҒЫЛЫМ МЕН БІЛІМНІҢ ЗАМАНАУИ МӘСЕЛЕЛЕРІ [Мәтін]. – Мәскеу, 2017. – 6 б.

References

1 **Turgunbaeva, B. A.** Biliktilikti arttyru zhagdaiynda mugalimnin shygarmashylyk әleuetin damytu [Development of the creative potential of the teacher in the context of advanced training: theory and practice Creative society of the teacher] [Text] // Teorija zhane tazhiribe. – Almaty, 2005. – P. 174.

2 **Kudaibergenova, K.** Kuzyrlylyk – tulga damuynyn sapalyk olshemi : «Bilim sapasyn bagalaudyn maseleleri : adisnamalyk negizi zhane praktikalyk natizhesi» atty halykaralyk gylymi-praktikalyk konferencijanyn materialdary. [Competence – a qualitative criterion for personal development, materials of the international scientific and practical conference «problems of assessing the quality of Education : methodological basis and practical result»] [Text]. – Almaty, 2008. – P. 30–32.

3 **Koshkinbaeva, Zh. S.** Mugalimnin kasibi kuzirettiligi – natizhege negizdelgen bilim beru negizi [Professional competence of a teacher-the basis of result-oriented education] [Text] // «Bilim ajnasy» gazetі. – Almaty, 2019 – P. 24.

4 **Kazakhbaeva, D.** Kuzyrettilik tasil natizhege bagyttalghan bilim beru negizi [Competency approach is the basis of result-oriented education] [Text] // Bilim berudegi menedzhment. – Almaty 2009. – No. 4. – P. 64–69.

5 **Terentyeva, T .P.** Mugalimnin kasibi-pedagogikalyk kuzyrettiligi [Professional and pedagogical competence of the teacher] [Text] // Pedagogika : tradicii i innovacii : materialy IV mezhdunar. nauch. konf. Dva komsomol'ca. – Chelyabinsk, 2013. – P. 193–196.

6 **Turgunbaeva, B. A.** Biliktilikti arttyru zhagdajynda mugalimnin shygarmashylyk әleuetin damytu [Development of the creative potential of the teacher in the context of advanced training] [Text] // teorija zhane tazhiribe – Almaty, 2005. – P. 174.

7 **Markova, A. K.** Kacibi kuzyrettiliktin damu zholdary [The level of development of professional competence] [Text] – Moscow, 2009. – page 102.

8 **Kudaibergenova, K. C.** Kuzyrettilik tasildin negizgi tysinikeri [The concept of competence] [Text]. – Almaty, 2007. – P. 114.

9 **Kudaibergenova, K. C.** Mugalimge arналған оқу куралы [The teacher's Guide] [Text]. – Almaty, 2017. – P. 56.

10 **Bogaeva, I. D.** Pedagogikalyk bagyttagy kacibi sheberlik [Professional skills in pedagogical activity] [Text]. – Moscow 2009. – P 203.

11 **Semenov, V. I.** Bilim berudin zhana formaty retinde ashыk onlain kurstar [massive open online courses as a new format of education] [Text] // Gylym men bilimnin kazirgi maseleleri. – Moscow, 2017. – 6 p.

23.01.23 ж. баспаға түсті.

26.06.23 ж. түзетулерімен түсті.

13.03.24 ж. басып шығаруға қабылданды.

*Д. А. Шрымбай, Э. Т. Адылбекова, Г. М. Абдимананова, М. С. Балганова
Южно-Казахстанский государственный
педагогический университет,
Республика Казахстан, г. Шымкент.
Поступило в редакцию 23.01.23.
Поступило с исправлениями 26.06.23.
Принято в печать 13.03.24.

ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ УЧИТЕЛЕЙ НА ОСНОВЕ СОЗДАНИЯ МАССОВОГО ОТКРЫТОГО ОНЛАЙН-КУРСА

В данной статье предлагается организация новых видов и модификаций педагогических систем и освещаются вопросы, связанные с их использованием в методах педагогического проектирования. Статья направлена на обсуждение сущности и необходимости педагогических систем и технологий в сфере образования в настоящее время. В статье обсуждается сущность и необходимость педагогических систем в изменяющихся вузах. Это достигается за счет сбора опыта в высших учебных заведениях для развития профессиональных компетенций по системам, разработки учебных программ и применения модифицированных педагогических систем анализа учебного процесса.

В статье определяется содержание процесса технологического обеспечения, соответствующего развитию компетенций в области образования, и необходимость его базирования на педагогической

технологии. Согласно статье, педагогические технологии направлены на развитие возможностей технологии в учебном процессе, знаний учащихся. В статье определяется направление изменений, происходящих в образовании. Развитие способностей в сфере образования соответствует появлению и развитию методов его управления. В данной статье мы рассмотрим вопрос системного подхода к подготовке преподавателей профессионального обучения в условиях информационного образования. Сущность системы образования раскрывается как основа формирования профессиональных навыков педагогов в процессе профессионального обучения. В данной статье мы раскроем авторский подход к организации процесса формирования способностей преподавателей образовательных вузов и будущих учителей информатики. Данная исследовательская работа раскрывает сущность, структуру, функции, методы проектирования и педагогические условия процесса развития профессиональных способностей будущих учителей информатики в информационно-дидактической среде образовательных вузов. Эти процессы основаны на содержании технической поддержки, включая образовательные технологии.

Выявление и постоянный поиск новых подходов, методов и технологий на всех этапах обучения является сложной задачей. В этом случае, ориентируясь на каждого человека в зависимости от образовательного процесса, можно назначать как руководящие, так и второстепенные должности. В результате и в условиях этих преобразований цифровая эра перестает быть такой, как если бы человек был потребителем и создателем информации, и информация должна быть получена, преобразована и сохранена сама по себе, как это было несколько десятилетий назад. Для решения проблемы и проверки гипотез исследования использовались следующие методы: философская, педагогическая, психолого-методическая литература, изучение и анализ правовых документов.

Ключевые слова: информация, технология, курс, онлайн, профессионал, образование, компетенция, педагогика, информатика.

**D. Shrymbay, E. Adylbekova, G. Abdimanapova, M. Balganova*

South Kazakhstan State Pedagogical University,

Republic of Kazakhstan, Shymkent.

Received 23.01.23.

Received in revised form 26.06.23.

Accepted for publication 13.03.24.

FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF TEACHERS BASED ON THE CREATION OF A MASSIVE OPEN ONLINE COURSE

This article presents the organization of new types and modifications of pedagogical systems and addresses issues related to their use in pedagogical design methods. The article is aimed at discussing the essence and necessity of pedagogical systems and technologies in the field of education today. The article discusses the essence and necessity of changing pedagogical systems in higher education institutions. This is done by collecting experience in higher education institutions for the development of professional competence in systems, developing training programs and using modified pedagogical systems for the analysis of the educational process.

The article defines the content of the process of technological support corresponding to the development of competencies in the field of education and the need for its basing on pedagogical technology. According to the article, pedagogical technologies are aimed at developing the capabilities of technology in the educational process, students' knowledge. The article defines the direction of changes taking place in education. The development of abilities in the field of Education corresponds to the emergence and development of methods for managing it. In this article, we will consider the issue of a systematic approach to the training of teachers of vocational training in the context of information education. The essence of the education system is revealed as the basis for the formation of professional skills of teachers in the process of professional training. In this article, we will reveal the author's approach to organizing the process of forming the abilities of teachers of educational universities and future computer science teachers. This research work reveals the essence, structure, functions, design methods and pedagogical conditions of the process of developing the professional abilities of future computer science teachers in the information and didactic environment of educational universities.

These processes are based on the content of technical support, including educational technology.

The identification and constant search for new approaches, methods and technologies at all stages of education is a difficult task. In this case, it is possible to appoint both leadership and junior positions, focusing on each person associated with the educational process. As a result and under the conditions of these transformations, the digital age ceases to be such that the human being is the consumer and creator of information, and it is necessary to obtain, transform and store information itself, as it was decades ago. To solve the problem and test research hypotheses, the following methods were used: philosophical, pedagogical, psychological and methodological literature, study and analysis of legal documents.

Keywords: information, technology, course, online, professional, education, competence, pedagogy, informatics.

Теруге 13.03.2024 ж. жіберілді. Басуға 29.03.2024 ж. кол қойылды.

Электронды баспа

1,74 Кб RAM

Шартты баспа табағы 9.04.

Таралымы 300 дана. Бағасы келісім бойынша.

Компьютерде беттеген А. К. Темиргалинова

Корректорлар: А. Р. Омарова

Тапсырыс № 4205

Сдано в набор 13.03.2024 г. Подписано в печать 29.03.2024 г.

Электронное издание

1,74 Кб RAM

Усл.п.л. 9.04. Тираж 300 экз. Цена договорная.

Компьютерная верстка А. К. Темиргалинова

Корректоры: А. Р. Омарова

Заказ № 4205

«Toraighyrov University» баспасынан басылып шығарылған

Торайғыров университеті

140008, Павлодар қ., Ломов к., 64, 137 каб.

«Toraighyrov University» баспасы

Торайғыров университеті

140008, Павлодар қ., Ломов к., 64, 137 каб.

8 (7182) 67-36-69

e-mail: kereku@tou.edu.kz

www.pedagogic-vestnik.tou.edu.kz